

Vindkraftspolicy

1.1 Inledning

Syftet med denna policy är:

- att förenkla handläggningen av etableringsärenden rörande vindkraft
- att klargöra vilka områden i kommunen som kan vara lämpliga för vindkraftsproduktion

Vindkraftspolicyn baseras på bilagan till Översiktsplan 2012-2030 "Vindkraft i Värmdö".

1.2 Bakgrund

Tillkomsten av denna policy är ett uppdrag i Budget 2013 för Värmdö kommun som beslutades av Kommunfullmäktige 3 oktober 2012. Kommunstyrelsen uppdras att ta fram en vindkraftspolicy för Värmdö kommun senast i oktober 2013.

1.2.1 Om vindkraft

I takt med att klimatförändringarna i världen blir allt mer påtagliga och debatterade, ökar intresset för och behovet av förnyelsebara energikällor. En sådan energikälla är vindkraft som blir allt mer aktuell, både för den enskilde brukaren som för stora elbolag vilka etablerar vindkraftsparker. Vindkraften kommer att spela en roll i det framtida energisystemet, både i det Nordiska systemet och i Europa som helhet. Denna utveckling drivs på inte minst av EU:s mål till 2020 gällande både förnybar energi och klimat, men också av nationella mål och ambitioner.

Enligt den senaste vindkarteringen som gjorts över Sverige har vårt land en stor potential som inte tidigare nyttjats. I jämförelse med övriga Europa ligger Sverige långt efter i utbyggnadstakt. Sverige har därför tagit fram nationella mål som redovisar att vi ska producera mer el från vindkraft. Sammantaget innebär detta att etableringar av vindkraft förväntas öka, vilket medför ett behov för kommunen att utreda var dessa kommande vindkraftverk kan placeras.

Enligt riksdagsbeslut ska samtliga kommuner i Sverige öka beredskapen för en ökad utbyggnad av vindkraft. Den nationella energi- och miljöpolitiken är inriktad på att stimulera övergången till förnybara och miljöanpassade energislag för att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Regeringens proposition för en

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

sammanhållen klimat- och energipolitik - energi (2008/09:162) föreslår att 50 % av energin ska vara förnyelsebar år 2020. Eltillförseln från förnyelsebara energikällor ska öka och vindkraften är en sådan källa.

1.2.2 Politisk inriktning i Värmdö

År 2011 beslutade kommunfullmäktige att Värmdö ska bli ett föredöme för våra medborgare i omställningen från fossil energi till förnyelsebara energikällor som vind, sol – och bioenergi. Samtidigt beslutades att kommunens målsättning ska vara att bli självförsörjande vad det gäller el och uppvärmning.

Vision Värmdö 2030 knyter också an till vindkraft där det framgår att förnybar energi ska användas på ett effektivt sätt och att vi nyttjar vind-, våg- och solkraft i stor utsträckning.

I kommunens klimat- och energipolicy återfinns Värmdös energimål om att Värmdö kommun ska vara en fossilbränslefri kommun på lång sikt. Ny teknik och förnybara bränslen ska ersätta dagens system:

- Användningen av förnybara energikällor ska vara 50 procent år 2030
- Vindkraftsenergi ska utgöra 5 procent av den totala energiförbrukningen år 2020.
- Oljeanvändningen ska helt ersättas till år 2030.
- De klimatpåverkande utsläpp som energianvändningen ger upphov till minskar med 30 procent per invånare till år 2020 (ton CO₂-ekvivalenter) jämfört med år 2005 och med 40 procent till år 2030.

1.3 Allmänna riktlinjer

1.3.1 Placering

Resurshushållning och god samhällsekonomi eftersträvas genom att områden med goda vindförhållanden nyttjas effektivt. Därför bör vindkraftverk i första hand placeras inom dessa områden och i sammanhållna grupper, s.k. vindkraftsparker. Placering av vindkraftverk bör ske med restriktivitet vid viktiga besöksmål, utblickar och rastplatser utmed vägarna.

Placeringen bör ske i samverkan med omgivande landskap. Enligt kommunens översiktsplan ska nya byggnader och anläggningar placeras så att de inte inverkar negativt på de areella näringarnas bedrivande, de ska placeras och utformas med hänsyn till byggnadstradition och landskapsbild samt övriga allmänna intressen. En etablering av

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

vindkraftverk kan inte ses som en självklar rättighet för en markägare utan måste avvägas med andra intressen. En samordning bör också ske med andra intressenter i närområdet, dels för att hitta bästa läge för vindkraftverken och dels för att i huvudsak koncentrera vindkraftsverken till grupper.

1.3.2 Nationella miljömål

Vid lokalisering av vindkraftverk prövas etableringen mot de nationella miljömålen.

1.3.3 Riksintresse, Natura 2000

Vid placering av vindkraftverk ska riksintresseområden skyddas. Om en etablering av vindkraftverk föreslås ske inom eller i närheten av ett Natura 2000-område ska lämpligheten utredas utifrån objektets omfattning och innehåll. Länsstyrelsen prövar ärendet enligt Miljöbalken 7 kap 28§.

1.3.4 Naturreservat

En etablering av vindkraftverk inom naturreservat bedöms inte som lämplig på grund av de höga natur- och bevarandevärdena.

1.3.5 Natur, kultur, friluftsliv

Placering av verk får ej ske så att de av kommunen utpekade områdena med höga natur, kultur- eller friluftsvärden påtagligt skadas. Det är viktigt att vindkraftverk placeras på ett lämpligt skyddsavstånd till vandringsleder, motionsspår och dylikt. Avvägning sker mellan olika intressen.

1.3.6 Avstånd till bebyggelse

En byggnation av vindkraftverk i tätorternas närmiljö kan hämma bebyggelseutvecklingen. Etablering av vindkraftverk bör därför inriktas på lägen utanför tätorternas nuvarande och framtida markbehov. Som riktlinje gäller därför 1000 meter från tätorternas nuvarande och framtida gränser. Enligt översiktsplanen ska tillståndsgivningen vara mer restriktiv i områden där det är stor efterfrågan på mark för bebyggelse, för att slå vakt om de långsiktiga bebyggelse- och tätortsintressena.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1.4 Kommunens riktlinjer för planering & prövning av vindkraft

Förutom ställningstaganden avseende skyddsavstånd och generellt undantagna områden samt detaljerade riktlinjer inom respektive område finns andra mer generella riktlinjer avseende planering och prövning av vindkraft som kommunen vill lyfta fram. Utöver kommunens riktlinjer krävs det vanligtvis en ansökan eller anmälan enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Det krävs t.ex. bygglov och bygganmälan, ibland detaljplaneläggning enligt plan- och bygglagen och anmälan enligt miljöbalken.

Vilka bestämmelser som ska tillämpas beror på hur stor anläggningen är och var den lokaliseras. Olika åtgärder och installationer som har samband med vindkraftsanläggningen, som t.ex. ledningsdragnings, kräver också särskilda tillstånd (t.ex. tillstånd till vattenverksamhet eller markavvattnings).

Vindkraftsutredning har tagits fram samtidigt som en statlig utredning, Miljöprocessutredningen, redovisade ett förslag till nya regler för planering och prövning av vindkraftverk (Prövning av vindkraft, SOU 2008:86).

1.4.1 Generella riktlinjer för placering och utformning av vindkraftverk

1. Inom områden som är tillräckligt stora prioriteras storskaliga verk (80-150 meter) alternativt minst två mindre verk (< 70 meter).
2. Om ett område planeras för fler än ett verk ska möjliga grupperingar (gruppstation) redovisas för hela området även om endast delar av området byggs ut initialt.
3. Gruppstationer ska så långt som möjligt utformas i geometriska former (rektangel, raka linjer eller båge) samt utformas så att höjd och inbördes avstånd mellan verken ger ett enhetligt intryck från viktiga betraktelsepunkter. Det är viktigt att de upplevs som en sammanhållen grupp. Detta bör även eftersträvas i kuperade områden. I de fall detta inte är möjligt på grund av topografiska och geotekniska förutsättningar ska verken placeras anpassat till platsen och omgivande landskap.
4. Varje gruppstation bör i normalfallet innehålla endast en typ av verk. Verken ska höjdsättas, utformas och färgsättas på ett likvärdigt och estetiskt anpassat sätt.
5. Högsta totalhöjd för storskaliga verk bör inte överstiga 150 m och ska anpassas till Luftfartsverkets rekommendationer.
6. Vindkraftverkens placering och utformning ska redovisa att de håller gällande bullervärden vid fasad (40 dB(A)).

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

7. Antalet skuggtimmar per år för bostad eller annan störningskänslig bebyggelse (t.ex. skola/dagis, sjukhus) ska högst vara 30 timmar per år teoretisk skuggtid varav högst 30 minuter per dygn. Bästa möjlig teknik ska användas.
8. Bästa möjliga teknik ska användas för att minimera risken för att fåglar, fladdermöss med flera kolliderar med vindkraftverk och tillhörande anläggningar.
9. Ledningar inom områdena ska markförläggas i eller i anslutning till vägar eller på annat sätt som minimerar schaktarbeten. Anslutningar till elnät ska utföras så att påverkan på skyddsvärda naturområden minimeras. Möjligheterna till samverkan om nätanslutningar ska beaktas.
10. Eventuella överskottsmassor av sprängsten m.m. ska nyttiggöras inom projektet eller omhändertas på ett sådant sätt att de inte blir synliga i naturen eller efter vägkanterna.
11. Informationstavla om projektet och eventuella restriktioner för allmänheten ska sättas upp på lämpliga platser inom området.
12. Det är viktigt att ett miljövänligt energislag som vindkraft också visar på en god miljöprofil i de sidoverksamheter som ingår i anläggningar.
13. Vid nedtagande av verk ska området återställas till ursprungligt skick alternativt annan verksamhet.

1.5 Riktlinjer för anmälan eller tillståndsprövning enligt miljöbalken

1.5.1 Allmänt

1. Ett vindkraftverk omfattas av anmälningsplikt enligt miljöbalken om det är högre än 50 meter (inklusive rotorblad) eller om det är fler än två som står tillsammans (gäller även ett andra verk som ställs dit senare). Tillståndplikt börjar gälla vid anläggningar med upp till två vindkraftverk som är högre än 150 meter eller sju vindkraftverk som är högre än 120 meter.
2. För vindkraftanläggningar i vatten krävs i regel prövning av vattenverksamhet utöver tillstånd för vindkraft. Vattenverksamhet prövas av miljödomstolen.
3. När en anmälan för vindkraft lämnas in till kommunen ska kommunen alltid göra en bedömning om tillstånd krävs. Om så är fallet ska alltid en miljökonsekvensbeskrivning upprättas i enlighet med miljöbalkens bestämmelser.
4. Vid anmälan ska sökanden alltid redovisa de uppgifter som krävs enligt förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd för att en bedömning ska kunna göras för anläggningen.
5. Anmälan ska göras minst 6 veckor innan arbetet påbörjas.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödets i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

6. Sökanden ska i anmälningsärende eller tillståndsprövning redovisa hur hänsyn kommer att tas till de lokala skyddsvärden som redovisats för berört område. Generellt ska redovisas hur hänsyn kommer att tas till stränder, våtmarksområden och värdefulla naturmiljöer samt till djurliv.
7. Dispens ska alltid sökas i samband med anmälan eller tillståndsprövning av verk inom område med specifika skydd som till exempel biotop- eller strand-skydd. Sökanden ska bl.a. redogöra för de särskilda skäl som finns enligt miljöbalken för att dispens ska lämnas.
8. Vid behov av miljökonsekvensbeskrivning enligt både miljöbalken och plan- och bygglagen ska dokumenten så långt som möjligt samordnas.
9. Vid anmälan eller tillståndsprövning av verk inom område som gränsar till grannkommun ska alltid samrådaskommunen innan beslut tas i ärendet.

1.5.2 Primära områden

- Sökanden ska alltid redovisa verkens placering och utformning på karta samt fotomontage eller dylikt (som underlag till bedömning av vindkraftverkens visuella påverkan) samt redogöra för de generella riktlinjer som redogjorts för.

1.5.3 Sekundära områden

- Etablering av vindkraft inom ett sekundärt område kan antas medföra miljöpåverkan med krav på upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens bestämmelser (inklusive behövliga underlagsutredningar). Detta med hänsyn till att det inom området finns betydande motstående intressen (se fördjupad delområdesanalys i kap 5). En betydande miljöpåverkan kan innebära att verksamheten kan föreläggas att ansöka om tillstånd enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

1.5.4 Övriga områden

- Vindkraftsetablering kan komma ifråga inom andra områden av kommunen där vindförutsättningarna är goda och motståendeintressen inte kolliderar.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1.6 Riktlinjer för bygglovsansökan eller detaljplaneläggning enligt plan- och bygglagen

1.6.1 Allmänt

1. Krav på bygglov gäller inte för vindkraftverk som omfattas av tillstånd enligt miljöbalken.
2. Enkelt planförfarande är inte lämpligt med hänsyn till behovet av omfattande samråd kring vindkraftsanläggningar.
3. Vid bygglovprövning eller detaljplaneläggning ska sökanden alltid redovisa uppgifter, ritningar och teknisk beskrivning som krävs för att kommunen ska kunna bedöma anläggningen. Bygglovanmälan ska göras minst 3 veckor innan arbetet påbörjas.
4. Bygganmälan ska inlämnas även för sådana vindkraftverk som omfattas av miljötillstånd och som inte kräver bygglov.
5. Alla plan- eller bygglovshandlingar för vindkraftverk ska redovisa hur hänsyn kommer att tas till de lokala skyddsvärden som redovisats för berört område. Generellt ska redovisas hur hänsyn kommer att tas till stränder, våtmarksområden och värdefulla naturmiljöer samt djurliv.
6. Dispens ska sökas vid planläggning eller bygglovsprövning av verk inom område med specifika skydd som till exempel biotop- eller strandskydd. Sökanden ska bl.a. redogöra för om där finns särskilda skäl för att dispens ska lämnas.
7. Vid behov av miljökonsekvensbeskrivning enligt både miljöbalken och plan- och bygglagen ska dokumenten så långt som är möjligt samordnas.
8. Vid planläggning eller bygglovsprövning av verk inom område som gränsar till grannkommun ska alltid samrådaskommunen innan beslut tas i ärendet.

1.6.2 Primära områden

- Kommunen ska i varje enskilt fall avgöra om en bygglovsansökan för vindkraftsanläggning inom ett primärt område ska föregås av detaljplan. Om vindkraftsanläggning medför betydande inverkan på omgivningen eller betydande miljöpåverkan kan antas uppstå ska alltid en detaljplan inkl. miljökonsekvensbeskrivning upprättas samt beskrivning av hur anläggningsarbeten, väg- och ledningsdragningar ska utföras.
- Vid upprättande av detaljplan ska den mark som behövs för verken samt tillhörande anläggningar/ behov omfattas av planen.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- Kommunen kan komma att kräva en miljökonsekvensbeskrivning eller annat underlag som redovisar anläggningens påverkan på omgivningen samt människors hälsa och miljön även för anläggningar som inte bedöms behöva detaljplan.
- Bygglovansökan eller planhandlingar ska alltid upprättas i samråd med kommunen.

1.7 Sekundära områden

- I samband med etablering av vindkraft inom ett sekundärt område ska i princip alltid detaljplaneläggning och upprättande av miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen krävas (inkl. behövliga underlagsutredningar). Detta med hänsyn till att det inom området finns betydande motstående intressen (se mer utförlig områdesanalys i kap. 6).
- Vid vindkraftsutbyggnad kan detaljplanen kompletteras med särskilda områdesbestämmelser i de fall detta bedöms som nödvändigt (t.ex. skydds- eller jaktbestämmelser).
- Miljökonsekvensbeskrivningen ska alltid upprättas i samråd med kommunen.
- Riktlinjer avseende bygglov eller anmälan för enskilda mindre verk

1.7.1 Hobbyverk

- De allra minsta vindkraftverken ”hobbyverk” behöver inte bygglov och bygganmälan. I plan- och bygglagen finns gränser för hur stora vindkraftverken får vara och var de kan placeras utan att det krävs bygglov. Observera också att krav på lov ändå kan gälla, exempelvis inom områden med detaljplan.
- Den som vill uppföra ett ”hobbyverk” uppmanas alltid att i god tid ta kontakt med kommunen för information om vad som gäller på den aktuella platsen.
- Enligt nu gällande bestämmelser innebär att bygglov inte krävs för små vindkraftverk som är fristående, vars totalhöjd över marken inte överstiger 20 meter, vindturbinens diameter är inte större än 3 meter och vindkraftverken placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkens höjd över marken. I reglerna anges inte någon gräns för antalet verk. Kommunens bedömning är dock att bygglovfriheten endast gäller ett verk.
- Verket får inte vara fäst vid en byggnad om det ska vara befriat från bygglov.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1.7.2 Gårdsverk

1. Halvstora verk med anknytning till en enskild gård eller fastighet brukar kallas gårdsverk. Anmälan ska göras enligt miljöbalken samt ansökan och bygganmälan enligt plan- och bygglagen. En anmälan enligt miljöbalken ska göras till kommunen för ett vindkraftverk om det är högre än 50 meter (inklusive rotorblad) eller om det är fler än två som står tillsammans (gäller även ett andra verk som ställs dit senare). Bygglövsplikt gäller för alla gårdsverk, oavsett antal.
2. Gårdsverkens omgivningspåverkan beror av platsens förutsättningar men är vanligen ganska stor. Verken uppförs ofta i öppen terräng och blir på så vis synliga i stora områden. De relativt små rotorerna rör sig mycket snabbt jämfört med större verk, vilket ofta upplevs som mer störande. Det är härmed viktigt att beakta avståndet till närmaste grannfastighet och att samråd görs i tillräckligt stor utsträckning innan lov ges.
3. Platser som är lämpliga för normalstora vindkraftverk bör inte användas till gårdsverk.
4. Bygglov och anmälan enligt miljöbalken till enstaka gårdsverk prövas i varje enskilt fall.
5. Inom tätbebyggda och detaljplanelagda områden bör generellt inte gårdsverk tillåtas, dock kan enstaka verk prövas i bygglov under förutsättning att verket inte påverkar landskapsbilden eller omgivningen negativt.
6. Vid anmälan eller bygglovsprövning enligt ovan, ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas vid behov om kommunen kräver det.
7. Enskilda och enstaka, mindre verk med totalhöjd om max 25 m, som placeras i anslutning till befintliga byggnader på jordbruksfastighet eller inom detaljplanelagt område, prövas i bygglov.
8. För prövning eller anmälan av verk inom område med specifika skydd, till exempel strandskydd, ska ansökan om dispens inlämnas. Sökanden ska redogöra för de särskilda skälen som åberopas för dispens.
9. Vid ansökan om bygglov ska sökande visuellt redovisa verkets placering och utformning på karta och fotomontage för att ge underlag till bedömning av vindkraftverkens påverkan på landskapsbilden.
10. Även planerade anläggningar samt väg- och ledningsdragningar ska redovisas.
11. Vid anmälan eller ansökan om bygglov ska sökanden även redogöra för säkerhetsaspekter, buller- och skuggförhållanden för närliggande bostäder eller annan störningskänslig bebyggelse.
12. Olägenheter som uppkommer av ett vindkraftverk regleras i miljöbalken, oavsett om det från början varit anmälnings-/tillståndspliktigt eller inte.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

Kommunledningskontoret ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.